

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/288/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115201036
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2115201036.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v spore žalobkyne: M. F., nar. X. K. XXXX, trvalý pobyt E. XXX/XX, T., zastúpenej advokátom: Mgr. Miroslav Tokarčík, Dolné Bašty 2, Trnava, IČO: 42 296 226, proti žalovanej: KAPITAL Group, s.r.o., Pribinova 462/84, Hlohovec, IČO: 36 276 880, zastúpenej: Advokátska kancelária JUDr. Eckmann, s.r.o., Mierové námestie 14, Trenčín, IČO: 47 241 110, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 15. mája 2019 č. k. 19C/31/2015-144, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že vlastníkom bytu č. X v bytovom dome súpisné č. XXXX v R., zapísanom na LV č. XXXX, je žalobkyňa ako výlučná vlastníčka, ktorá má nárok aj na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 137 písm. c), § 470 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov), § 39, § 40a, § 49a ods. 2 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil, že medzi stranami konania nebolo sporné, čo vyplývalo aj z predložených listinných dôkazov (kúpna zmluva, list vlastníctva), že dňa 20. decembra 2012 bola uzavretá medzi stranami konania kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod bytu a na základe ktorej je žalovaná evidovaná ako výlučná vlastníčka tohto bytu. Spornou medzi stranami však bola skutočnosť, či žalobkyňa mala vedomosť o tom, že uzatvára kúpnu zmluvu o prevode bytu (keďže tvrdila, že bola uvedená do omylu a myslela si, že podpisuje zmluvu o pôžičke), ako aj vyplatenie finančných prostriedkov za prevod bytu. Súd prvej inštancie konštatoval danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vlastníckeho práva žalobkyne, keďže ako vlastníka je zapísaná žalovaná, v dôsledku čoho je postavenie žalobkyne bez súdneho rozhodnutia neisté. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa bola uvedená do omylu v skutočnosti rozhodujúcej pre uskutočnenie právneho úkonu, a to v predmete, jeho obsahu, a preto podľa § 49a ods. 2 O. z. je kúpna zmluva neplatným právnym úkonom. Súčasne súd prvej inštancie konštatoval, že právny úkon uzavretia zmluvy je aj absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 O. z., keďže konanie žalovanej sa priecilo dobrým mravom (žalovaná využila momentálnu situáciu žalobkyne a pomocou tretích osôb, vzbudili v žalobkyňu pocit, že jej chcú pomôcť, pričom úmyslom žalovanej bolo získať byt do svojho vlastníctva, teda majetkový prospech na úkor žalobkyne). Právnym dôsledkom právneho úkonu urobeného v omyle je relatívna neplatnosť právneho úkonu, ktorej sa treba dovoliť. Omyl sa musí týkať takej okolnosti, bez ktorej by konajúca osoba právny úkon vôbec neurobila. V posudzovanej veci súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa sa dovolala relatívnej neplatnosti v zákonnej lehote doručením žaloby žalovanej. Mal za preukázané, že iniciatíva k uzavretiu právneho úkonu vzišla od I. I., ktorá nepoprela, že žalobkyňu informovala o tom, že ju vystahujú z bytu kvôli dlhu s ním spojenom a hoci poprela kontaktovanie I. F. za účelom pôžičky pre žalobkyňu, súd prvej inštancie neuveril jej tvrdeniu, keď práve I. I. podľa výpovede I. F. i žalobkyne, požiadala I. F. o pomoc

pre žalobkyňu. Dokazovaním mal súd prvej inštancie tiež za preukázané, že deň pred podpisom kúpnej zmluvy ju I. I. a I. F. s odôvodnením, že žalobkyňu idú vystaňovať z bytu, zobrali do domu I. F., v ktorom žalobkyňa prespala a nasledujúci deň (20. decembra 2015) ju zaviedli do cukrárne, kde sa stretla s konateľom žalovanej a následne šli na notársky úrad podpísať predmetnú kúpnu zmluvu. Žalobkyňa tak bola podvodne vylákaná z bytu, čo nasvedčuje úmyslu všetkých zainteresovaných, ktorým nemohol byť seriózny prevod bytu riadnou kúpnu zmluvou. Ďalšou významnou skutočnosťou bolo, že v deň podpisu kúpnej zmluvy boli so žalobkyňou všetky vyššie uvedené zainteresované osoby, čo potvrdzuje tvrdenie žalobkyne, že tieto osoby ju manipulovali. Ak by sa žalobkyňa slobodne rozhodla predať byt, nebola by dôvodná asistencia I. H. a I. F.. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že otázne zostalo i vyplatenie kúpnej ceny za byt, ktorá mala byť vyplatená pri podpise zmluvy. V konaní nebolo sporné, že peniaze mali byť odovzdané v byte žalobkyne, ako aj to, že žalovaná za žalobkyňu uhradila dlh na nájomnom. Sporné bolo či a aká suma mala byť vyplatená žalobkyňi titulom kúpnej ceny za byt. Žalovaná preukazovala úhradu sumy 27.000 eur predložením dokladu o prevzatí tejto sumy podpísaný žalobkyňou, ktorá uvedené tvrdenie popierala, že žiadne peniaze neprevzala a v stave v akom bola jej bolo jedno, čo podpisuje. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaná u nej v byte vyložila veľkú kopy peňazí, ale ona poprela ich prevzatie s odôvodnením, že to neboli jej peniaze. Žalobkyňa mala za to, že pôžičkou bolo zaplatenie dlhu za byt žalovanou. Svedkyňa I. F., prítomná pri údajnom odovzdaní finančných prostriedkov v byte žalobkyne uviedla, že konateľ žalovanej odovzdal žalobkyňi 8.000 až 9.000 eur. Ani skutočnosť, že žalovaná 20. decembra 2012 vybrala z účtu 27.000 eur, nesvedčí o tom, že tieto finančné prostriedky, ktoré žalovaná vybrala z účtu, skutočne vyplatila žalobkyňi. Žalobkyňa sa cítila veľmi unavene a otupene, neprítomne, majúci pocit akoby bola niečím nadrovaná. Uvedené tvrdenie žalobkyne nebolo v konaní vyvrátené, naopak zainteresované osoby mali priestor takto konať, keďže večer a noc pred podpisom zmluvy bola žalobkyňa v dome I. F., kam bola vylákaná zo svojho bytu. Aj spôsob vyplatenia kúpnej ceny spochybňoval priebeh celého procesu uzatvorenia kúpnej zmluvy. Svedkyne I. F. a I. I. uviedli, že so žalobkyňou sa vždy dohadovala pôžička. K obrane žalovaného, že žalobkyňa mala možnosť oboznámiť sa s obsahom zmluvy, súd prvej inštancie poukázal na vyššie opísaný stav žalobkyne. Ani skutočnosť, že predmetná zmluva bola podpísaná žalobkyňou na notárskom úrade, nie je dôkazom o slobodnom prejave vôle žalobkyne (pre zamestnanca notárskeho úradu bola neznámou osobou a nemohol preto rozpoznať jej momentálny duševný stav a spôsobilosť k uvedenému úkonu). Žalovaná preto musela mať vedomosť, že žalobkyňa bola uvedená do omylu, o čom svedčí konanie žalovanej, ktorej konateľ uviedol, že sa so žalobkyňou osobne stretol v deň podpisu zmluvy a spolu preberali jej ustanovenia. Bolo preukázané, že žalobkyňa nechcela predať byt, išlo jej iba o zaplatenie jej dlhu na byte, o pôžičku a preto pokiaľ sa žalovaná stretla so žalobkyňou a rozprávali sa o obsahu zmluvy, musela mať vedomosť, že žalobkyňa nemá záujem o predaj bytu. O tom, že žalobkyňa bola uvedená do omylu svedčí aj fakt, že so žalobkyňou neboli dohodnuté žiadne podmienky jej ďalšieho bývania v predmetnom byte, čo je neštandardné (ďalšie zotrvanie žalobkyne v byte bez platenia nájomného, minimálne na polroka je viac ako neštandardné). Ak by bola zmluva riadne uzavretá a prejednaná, a žalobkyňa by súhlasila s jej obsahom, nebol by dôvod finančné prostriedky neodovzdať pri podpise zmluvy na notárskom úrade. Súd prvej inštancie skutočnosť, že žalobkyňa požiadala žalovanú o doplatenie kúpnej ceny a odstúpila od zmluvy, nepovažoval za taký prejav žalobkyne, ktorý by potvrdzoval platnosť predmetnej zmluvy, keďže tieto úkony boli vykonané z dôvodu právnej istoty. K tvrdeniu žalovanej, že žalobkyňa v minulosti uzatvorila viacero zmlúv, predmetom ktorých bol prevod nehnuteľností a má preto skúsenosti s takými úkonmi, súd prvej inštancie všeobecne poukázal na okolnosti, za ktorých bol predmetný právny úkon vykonaný, ako i na spochybnenie plnej spôsobilosti žalobkyne pri uzavretí predmetnej zmluvy. Skutočnosť, že osoby zainteresované na predmetnom uzavretí kúpnej zmluvy I. I. a I. F. boli oslobodené spod obžaloby, nebola pre súd prvej inštancie záväzná. Dôkaz výsluchom svedkyne E. T. súd prvej inštancie nepripustil, keďže by šlo len o nepriami dôkaz (za účelom preukázania, že I. I. a I. F. nielen v prípade žalobkyne chceli podvodným konaním a dezinformáciami pripraviť ju o byt). Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalobkyňi, ktorá bola v konaní v plnom rozsahu úspešná, vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná navrhujúc jeho zmenu zamietnutím žaloby a priznaním nároku na náhradu trov konania. Odvolanie odôvodnila tým, že predmetná kúpna zmluva netrpí vadou relatívnej neplatnosti, keďže v konaní nebolo preukázané, že žalovaná o prípadnom omyle žalobkyne vedela alebo takýto omyl vyvolala. Nebola preukázaná ani existencia omylu na strane žalobkyne pri uzatváraní kúpnej zmluvy. U žalobkyne existovala vážna, slobodná a skutočná vôľa uzatvoriť takýto právny úkon so žalovanou, za dohodnutých podmienok. Kúpna zmluva preto

netrpí ani vadou absolútnej neplatnosti. Súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaná namietala, že súd prvej inštancie sa neprípustným spôsobom stotožnil s viacerými tvrdeniami žalobkyne napriek tomu, že neboli v konaní preukázané a navyiac dokazovaním vyvrátené. Nebolo reflektované na zjavne účelové a klamlivé vyjadrenia žalobkyne. Napadnutý rozsudok je preto arbitrárny a rozporný so zásadou rovnosti zbraní i riadneho hodnotenia dôkazov, s poukazom na článok 6 ods. 1 v spojení s článkom 15 ods. 1 CSP. Nebolo preukázané, že by žalobkyňa bola deň pred uzavretím kúpnej zmluvy vylákaná z jej bytu, prípadne že by mala byť v dôsledku konania tretích osôb uvedená do stavu znižujúceho jej rozpoznávaciu schopnosť. Ani žalobkyňa netvrdila, že by žalovaná mala vedomosť o tom, že sa mala deň pred uzatvorením kúpnej zmluvy nachádzať mimo svojho bydliska. Žalobkyňa potvrdila, že s konateľom žalovanej sa prvýkrát stretla v deň uzatvorenia kúpnej zmluvy a súčasne konateľ žalovanej videl prvýkrát svedkyňu I. F. v deň uzatvorenia zmluvy. Svedkyňu I. I. konateľ žalovanej videl až na súde v súvislosti s jej svedeckou výpoveďou v prejednávanej veci. Tieto skutočnosti neboli v konaní sporné. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia o úmysle všetkých zainteresovaných pri podvodnom získaní bytu, nemajú akúkoľvek oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania a predstavujú svojvoľu. Je bežnou vecou, že pri uzatváraní kúpnej zmluvy sa popri zmluvných stranách zúčastňujú sprostredkovatelia. Nebola preukázaná ani akákoľvek zdravotná, či iná indispozícia žalobkyne, keď na súdnom pojednávaní sama žalobkyňa potvrdila, že sa síce cítila tak, že jej bolo všetko jedno a oťapene, ale vedela, kde sa nachádza. Napokon popisovala priebeh udalostí v rozhodný deň v tak detailnom rozsahu, že je tým celkom vylúčená znížená, či obmedzená jej rozpoznávaciu schopnosť. Štatutárneho zástupcu žalovanej, s ktorým sa stretla prvýkrát v živote v rozhodný deň, označila za „rapavého“ s odkazom na výzor tvárovej časti konateľa žalovanej. Zdravotná indispozícia žalobkyne pri uzatváraní zmluvy nemôže byť preukázaná len na základe jednostranného a ničím nepodloženého tvrdenia žalobkyne. Je neudržateľný záver súdu prvej inštancie v zmysle ktorého nebolo v konaní vyvrátené uvedené tvrdenie žalobkyne, napriek tomu, že štatutárny zástupca žalovanej, ako aj vyššie označené svedkyne odmietli a rozporovali uvedené tvrdenie o zdravotnej indispozícii žalobkyne. Bolo povinnosťou žalobkyne, aby uniesla svoje bremeno tvrdenia v uvedenom smere a preto nemohlo byť prenesené dôkazné bremeno na žalovanú. Žalovaná považuje za neakceptovateľné, keď súd prvej inštancie na vybrané časti výpovede svedkyň prihliadal, ktoré sa mu hodili, avšak na iné časti ich výpovedí už neprihliadol. Tým neprípustne selektoval výpovede vypočutých svedkyň. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bolo vyhodnotiť a posúdiť obsah svedeckých výpovedí ako celok, nie podľa vlastnej ľubovôle. Ak súd prvej inštancie odkazuje na vybranú časť výpovede svedkyne I. F., je v rozpore so zásadou rovnosti zbraní, ak nechal bez povšimnutia inú časť výpovede svedkyne, v ktorej jednoznačne potvrdila, že žalobkyňa napadnutú kúpnu zmluvu na notárskom úrade videla a túto si čítala. Svedkyňa tiež uviedla, že počula ako konateľ žalovanej žalobkyňu upovedomil, že ak by čomkoľvek nerozumela, vysvetlí jej to. Žalovaný naďalej tvrdí, že žalobkyne vyplatil celú výšku kúpnej ceny. Ak súd prvej inštancie dôvodil spornosť vyplatenia kúpnej ceny s poukazom na výpoveď svedkyne I. F., ktorá mala uviesť, že podľa jej vedomosti žalovaná žalobkyne vyplatila kúpnu cenu len vo výške 8.000 eur až 9.000 eur, tak táto svedkyňa vo výpovedi uviedla, že štatutárny zástupca žalovanej zobral žalobkyňu nabok, za účelom prepočítania finančných prostriedkov. Je teda zrejmé, že svedkyňa nebola osobne prítomná procesu chystania peňažných prostriedkov zo strany konateľa a ani ich prepočítavania žalobkyňou. V procese vyplácania kúpnej ceny boli nesporne prítomné tri osoby, okrem žalobkyne a štatutárneho zástupcu žalovanej aj svedkyňa P. H., pričom označená svedkyňa zhodne potvrdila vyplatenie celej výšky kúpnej ceny a žalobkyňa odovzdanie veľkej kopy peňazí. V prospech žalovanej svedčia aj listinné dôkazy, a to kúpna zmluva, príjmový pokladničný doklad podpísaný žalobkyňou, aj potvrdenie o výbere peňazí z účtu žalovanej vo výške rovnajúcej sa kúpnej cene. Z právneho hľadiska prípadné nevyplatenie kúpnej ceny ani nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy. Podľa odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaná mala mať vedomosť o neexistencii vôle žalobkyne previesť vlastnícke právo k dotknutému bytu, z rozhovoru konateľa žalovanej so žalobkyňou pred samotným uzatvorením kúpnej zmluvy. Nie je zrejmé aké dôkazy viedli súd prvej inštancie k záveru (že žalovaná mala vedomosť o neexistencii vôle žalobkyne previesť vlastnícke právo k bytu), ak konateľ žalovanej vypovedal, že so žalobkyňou komunikoval len vo veci uzatvorenia kúpnej zmluvy a žalobkyňa nepredložila žiaden dôkaz preukazujúci opak. Žalovaná poukázala na rozpory a zjavne nelogické tvrdenie vo vyjadreniach žalobkyne, ktoré ostali súdom prvej inštancie nepovšimnuté. Tá tvrdila, že dňa 17. októbra 2012 mala byť prepustená do domácej liečby, hoci v podanom trestnom oznámení zo dňa 29. januára 2013 uviedla, že prepustená z hospitalizácie mala byť dva týždne pred podpisom kúpnej zmluvy. Obdobne v trestnom oznámení uviedla, že I. I. začala k nej chodiť v mesiacoch november alebo december 2012 (že sa poznajú 2-3 mesiace) a v uznesení o vznesení

obvinenia sa konštatuje výpoveď žalobkyne, podľa ktorej svedkyňa k nej mala prísť tesne predtým ako šla do nemocnice v decembri 2012. V žalobe žalobkyňa tvrdí, že v byte I. F. sa cítila otupene a unavene a v trestnom oznámení uvádza, že na byte sa upokojila po tom, čo jej prisľúbila označená svedkyňa pomoc s bytom. Na jednej strane žalobkyňa uvádzala, že si nevedela vysvetliť svoje umiestnenie v inom byte, na druhej strane tvrdila, že svedkyňa mala prísť do obydlija žalobkyne s potrebou dočasného umiestnenia mimo bytu za účelom ochrany pred exekúciou, či deložovaním. Nemá logiku, ak žalobkyňa tvrdí odmietnutie prepočítať si finančné prostriedky a na druhej strane, že jej úmyslom malo byť požičanie si finančných prostriedkov. Ak malo byť podľa žalobkyne účelom právneho úkonu len vyplatenie dlhu žalovanej na bytovom družstve, z akého dôvodu žalobkyňa následne nevrátila veľkú kopy peňazí, ktoré jej boli vyplatené žalovanou. Ak žalobkyňa vyzývala žalovanú na zaplatenie doplatku kúpnej ceny a následne od kúpnej zmluvy odstúpila, uvedené vylučuje existenciu omylu na strane žalobkyne o obsahu a právnych účinkoch kúpnej zmluvy. Ak nemala v úmysle uzatvoriť so žalovanou kúpnu zmluvu, nevyzývala by žalovanú na doplatok kúpnej ceny. Žalovaná si od uzavretia kúpnej zmluvy plní všetky povinnosti vlastníka. Žalobkyňi bolo doručené rozhodnutie o povolení vkladu, napriek tomu vyčkávala s podaním žaloby až do roku 2015. Ak by žalovaná mala v úmysle špekulatívne získať byt vo vlastníctve žalobkyne, možno predpokladať, že by sa intenzívne pokúšala previesť vlastnícke právo k bytu na tretiu osobu, prípadne nehnuteľnosť zaťažiť, k čomu nedošlo. Žalobkyňa na súde prvej inštancie v priebehu celého konania nevysvetlila na základe akých konkrétnych skutočností, či listín mala mať za to, že so žalovanou má vstupovať do právneho vzťahu zmluvy o pôžičke. Je nereálne, ak by žalobkyňa mala skutočný záujem o poskytnutie pôžičky, že by sa žiadnym spôsobom nezaujímal o najzákladnejšie podmienky tejto pôžičky (výška úrokovej sadzby, lehota splatnosti, výška mesačných splátok atď.). V konaní bolo konkrétnymi listinnými dôkazmi vyvrátené tvrdenie žalobkyne, že by žalovaná pred uzatvorením kúpnej zmluvy nedisponovala fotografiami príslušného bytu. Žalovaná fotografiami, ako aj e-mailovou správou preukázala, že fotky bytu jej boli zaslané pred uzavretím zmluvy (19. decembra 2012), z e-mailovej adresy a@b.c Uvedenými listinnými dôkazmi sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vôbec nezaoberal a vyhodnotenie ich obsahu nepovažoval ani za potrebné. Tým bolo preukázané, že žalovaná mala jednoznačne záujem o predaj príslušného bytu, za ktorým účelom umožnila vyhotovenie potrebnej fotodokumentácie. Žalobkyňa potvrdila, že fotografie zachytávajú predmetný byt a bola na nich zachytená aj osoba žalobkyne. V praxi nie je nezvyčajné, keď sa potencionálny kupujúci rozhoduje na základe dostupných informácií, listu vlastníctva a fotiek. Žalovaná nadobudla týmto spôsobom do svojho vlastníctva viacero nehnuteľností, aj vydražením na dobrovoľných dražbách, či kúpou prostredníctvom registra ponúkaného majetku štátu. Žalovaná kúpila aj nehnuteľnosť, v ktorej nechala aj bez písomnej nájomnej zmluvy bývať predchádzajúceho vlastníka, za dohodnutých podmienok, ako v prejednávanej veci. Žalobkyňa pred uzavretím predmetnej kúpnej zmluvy viackrát nehnuteľnosti kupovala, resp. predávala s platbou v hotovosti, pričom minimálne v jednom prípade (kúpna zmluva z 10. februára 2011) žalobkyňa zostala po prevode vlastníckeho práva v predmetnej nehnuteľnosti taktiež dočasne bývať. Súd prvej inštancie prehliadol, že žalobkyňa evidentne klamala ohľadom jej skúseností s uzatváraním kúpnych zmlúv. Proces uzatvárania predmetnej kúpnej zmluvy, ako aj všetky okolnosti, ktoré predchádzali jej uzatvoreniu, boli predmetom preskúmania trestného konania na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 4T/7/2015. Podstatou bolo rozhodovanie o podanej obžalobe na I. I. a I. F. v súvislosti s predmetnou kúpnu zmluvou, pričom obidve svedkyne boli spod obžaloby v celom rozsahu oslobodené. Žalovaná preto poukazuje na nedôvodné a účelové posúdenie (súdom prvej inštancie) podvodného konania, ak v právoplatne skončenom trestnom konaní bolo rozhodnuté, že k podvodnému konaniu nedošlo. Súd prvej inštancie pritom rozhodol o prerušení konania do právoplatného skončenia trestného konania. Ak súd prvej inštancie z vlastnej iniciatívy konanie prerušil, bolo v súlade s legitímnymi očakávaniami žalovanej, že výsledok trestného konania bude podkladom aj pre rozhodnutie o uplatnenom nároku žalobkyne. Nie je preto zrejmé, v čom spočíval zmysel prerušeného konania, ak súd prvej inštancie napokon rozhodol podľa vlastnej úvahy.

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu nevyjadrila.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

5. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovenia § 49a, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Právny úkon, ktorý má vadu majúcu za následok jeho tzv. relatívnu neplatnosť v zmysle ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka, sa považuje za platný (so všetkými právnymi dôsledkami z neho vyplývajúcimi), pokiaľ ten, na ochranu ktorého je dôvod neplatnosti právneho úkonu určený (oprávnená osoba), sa neplatnosti nedovolá.

7. Neplatnosť právneho úkonu uvedená v ustanovení § 39 Občianskeho zákonníka má zase povahu absolútnej neplatnosti. Vo všeobecnej rovine možno povedať, že neplatný je právny úkon, ktorý nemá niektorú z náležitostí, ktorú zákon pod sankciou neplatnosti právneho úkonu vyžaduje. Pritom Občiansky zákonník pojem absolútna neplatnosť nepoužíva. Používa len termín neplatnosť, preto platí, že pokiaľ je nejaká vada právneho úkonu sankcionovaná neplatnosťou (a nejde pritom o niektorý z prípadov relatívnej neplatnosti), ide o absolútne neplatný právny úkon (porov. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 796/2016). Absolútna neplatnosť (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a na ňu súd prihliada z úradnej povinnosti.

8. Občiansky zákonník vychádza z princípu, že ak zákon sankcionuje vady právneho úkonu neplatnosťou, právny úkon je absolútne neplatný, okrem ak Občiansky zákonník *expressis verbis* neupraví, že ide len o relatívne neplatný právny úkon, a preto ustanovenie § 40a O. z. obsahuje taxatívny výpočet dôvodov väd, pri existencii ktorých sa právny úkon považuje za relatívne neplatný (porov. Občiansky zákonník pre prax, komentár, Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP, I. Krajčo.Jaroslav Eurounion, s. 527).

9. V posudzovanej veci však súd prvej inštancie dospel k záveru, že kúpna zmluva uzavretá medzi stranami konania dňa 20. decembra 2012 je podľa § 49a O. z., teda relatívne neplatná a súčasne je i absolútne neplatná v zmysle ustanovenia § 39 O. z. (keďže konanie žalovanej sa prieči dobrým mravom).

10. Pokiaľ sa súd prvej inštancie zaoberal tvrdenými dôvodmi absolútnej neplatnosti právneho úkonu, ako i relatívnej neplatnosti právneho úkonu (vychádzajúc z preukázaného skutkového stavu na základe tvrdení strán konania) a dospel k vyššie uvedenému záveru, ide o protirečivý záver, keďže právny úkon je absolútne neplatný, ak nejde len o relatívnu neplatnosť právneho úkonu, z dôvodov taxatívne uvedených v § 40a O. z.

11. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je v dôsledku uvedených záverov vnútorne rozporné a z jeho protirečivej argumentácie nemožno potom poznať ani samotný dôvod neplatnosti právneho úkonu, majúci za následok vyhovieť žaloby. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie tak nemožno považovať za presvedčivé a zodpovedajúce zákonným požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP.

12. Záver o absolútnej neplatnosti zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi, ktorý by mal spočívať v tom, že žalovaná strana pri uzatváraní zmluvy úmyselne žalobkyňu uvádzala do omylu, nemohol obstáť. V rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 2506/99 bolo konštatované, že aj úmyselné uvedenie účastníka do omylu je v rozpore s dobrými mravmi, v takom prípade však nie je možné použiť § 39 O. z., ktorý predpokladá, že dobrým mravom odporuje obsah zmluvy; uzavretie zmluvy v omyle rieši špeciálne ustanovenie § 49a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa postupuje (§ 40a O. z.).

13. V odôvodnení napadnutého rozsudku (odsek 20) súd prvej inštancie síce náležite poukázal na okolnosti predchádzajúce uzavretiu kúpnej zmluvy, opisom správania svedkýň I. I. a I. F., no už nedostatočne odôvodnil vo vzťahu k žalovanej, že o tvrdenom omyle žalobkyne vedela alebo taký omyl vyvolala, prostredníctvom jej štatutárneho zástupcu - konateľa spoločnosti („zaviedli žalobkyňu do cukrárne, kde sa stretla s konateľom žalovanej a následne šli na notársky úrad podpísať predmetnú kúpnu zmluvu“, s vyhodnotením, že „úmyslom všetkých zainteresovaných nemohol byť seriózny prevod bytu kúpnu zmluvou“, v deň podpisu kúpnej zmluvy boli so žalobkyňou všetky zainteresované osoby - I. H., I. F. a konateľ žalovanej, čo potvrdzuje tvrdenie žalobkyne, že tieto osoby ju manipulovali).

14. Z ustanovenia § 49a O. z. vyplývajú jednotlivé predpoklady podmieňujúce neplatnosť právneho úkonu (zmluvy) v dôsledku omylu: konajúca osoba urobila právny úkon v omyle, omyl konajúcej osoby vychádzal zo skutočnosti, ktorá je rozhodujúca (podstatná) pre tento úkon, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť, alebo omyl vyvolala úmyselne. Ak ide o úmyselne vyvolaný omyl, nevyžaduje sa naplnenie druhého predpokladu (teda nie je potom významné, či ide o omyl vyvolaný rozhodujúcou či podstatnou skutočnosťou, teda či ide o podstatný omyl). Môže ísť pritom o omyl v právach a povinnostiach zmluvných strán, v predmete právneho úkonu (in corpore), osoby (in persona), kvalite predmetu plnenia (in qualitate) alebo v iných rozhodujúcich skutočnostiach. Podstatou omylu je to, že absentuje vážnosť vôle vo vzťahu k následkom, ktoré konajúci subjekt sledoval a skutočnostiam, ktoré reálne nastanú.

15. S poukazom na vyššie uvedené vo vzťahu k žalovanej (konajúcej prostredníctvom konateľa) súd prvej inštancie označené predpoklady podmieňujúce neplatnosť právneho úkonu v dôsledku omylu neodôvodnil a v tomto smere chýba argumentačný základ (právna úvaha). Najmä v súvislosti s tvrdením žalobkyne v žalobe, že štatutárny zástupca žalovanej tvrdil, že poskytne žalobkyni pôžičku a byt má slúžiť len na jej zabezpečenie. V odôvodnení rozhodnutia chýbalo posúdenie procesu kontraktácie medzi stranami konania, charakteru zmluvného vzťahu (žalovaná vo výpovedi tvrdila, že šlo o činnosť v rámci jej predmetu podnikateľskej činnosti) a zmluvných strán, či, kde a akým spôsobom bola žalobkyni zmluva predložená, obsah komunikácie strán konania v súvislosti s predloženou zmluvou a obsah zmluvných dojednaní, podpisovanie zmluvy stranami konania a splnenie záväzkov podľa obsahu zmluvy (odovzdanie bytu a iné).

16. V rámci predvstupovej kontraktačnej fázy bolo opodstatnené zaoberať sa aj tvrdeniami o zhotovení fotodokumentácie predmetného bytu (dátum, subjekt) a s tým spojenou súčinnosťou žalobkyne, ako aj vo vzťahu k listinám slúžiacim ako podklad pre vyhotovenie zmluvy. Nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia sa týkalo aj argumentačnej obrany žalovanej, poukazujúcej na žalobkyňou uzatvárané viaceré zmluvy o prevode nehnuteľností a s tým spojené skúsenosti, a tiež konštatovania o nezáväznosti oslobodzujúceho rozsudku v trestnom konaní (sp. zn. 4T/7/2015). Argument súdu prvej inštancie o spochybnení plnej spôsobilosti žalobkyne pri uzavretí predmetného právneho úkonu predstavoval neúplné konštatovanie bez právnej úvahy, vrátane vyhodnotenia dokazovania v uvedenom smere. Nebolo tiež dôvodné vyhodnotiť ako nehospodárne vykonanie dôkazu výsluchom svedkyne E. T. za účelom preukázania tvrdenia, že I. I. a I. F. chceli nielen žalobkyňu podvodným konaním pripraviť o byt (svedkyne vypovedali ohľadom vedomostí o pôžičke peňazí).

17. Zákon (§ 220 CSP) venuje zvýšenú pozornosť odôvodneniu súdneho rozhodnutia, normovaním obsahových náležitostí. Ide o návod čo má odôvodnenie rozsudku obsahovať, keďže má význam z hľadiska prostriedku kontroly správnosti rozhodnutia, a to zo strany účastníkov konania, ako i vyššieho súdu, ktorý ho bude preskúmať, ale aj zo strany verejnosti.

18. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. I. ÚS 265/05) pokiaľ súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.). Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (napríklad sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

19. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 220 CSP. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ústavne konformným výkladom ustanovenia § 220 CSP pritom treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v ňom uvedenými je v rozpore aj úplný, či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne

odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práva na tento argument (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 410/03).

20. Súd, ktorý sa vysporiadáva s argumentáciou strany konania, nemôže ju odmietnuť len pre nesprávnosť, ale musí uviesť, v čom táto nesprávnosť konkrétne spočíva. Základom pre rozhodnutie súdu sú právne normy, ktoré sú na konkrétny prípad aplikovateľné a s ktorými sa súd musí vyrovnáť.

21. S poukazom na vyššie uvedené, rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedalo požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Postrádalo argumentačný základ, ktorého správnosť by odvolací súd preskúmal.

22. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, ktoré nenahrádza postup súdu prvej inštancie a vykonanie dokazovania.

23. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní, v intenciách pokynov odvolacieho súdu, posúdiť nárok žalobkyne na základe vykonaného dokazovania, v súlade s požiadavkami právneho poriadku kladenými na subjektívnu stránku konajúceho, ktoré sa prejavujú vo vôli a v prejave vôle navonok. Môžu sa teda prejaviť v existencii (neexistencii) vôle, v prejave vôle a v pomere vôle a prejaviu. O vadu ide vtedy, ak vôľa nie je skutočne daná, vážna, omylu prostá, určitá a slobodná.

24. Sankcia absolútnej neplatnosti obsiahnutá v ustanovení § 39 O. z. predstavuje významný zásah do autonómie vôle zmluvných strán. Preto je možné ju uplatniť subsidiárne, ak konkrétna vada úkonu alebo kontraktáčného rokovania nie je postihnutelná podľa iných ustanovení zákona, najmä ak takéto ustanovenia obsahujú miernejšiu sankciu, napr. § 40a alebo § 49a O. z. (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 28Cdo 3911/2011). Zmluva pri uzavretí ktorej jeden z účastníkov úmyselne predstieral určitú vôľu so zámerom, aby tým vyvolal u druhého účastníka omyl, alebo aby tým využil jeho omyl, nie je neplatná podľa ustanovenia § 37 ods. 1 O. z. pre nedostatok vážnej vôle alebo podľa ustanovenia § 39 O. z. Podvodné konanie jedného z účastníkov zmluvy pri jej uzavretí je v zásade dôvodom neplatnosti zmluvy podľa ustanovenia § 49a O. z., ktorého sa môže úspešne dovolávať len druhý účastník zmluvy (§ 40a O. z.), porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 26Cdo 1941/2011, sp. zn. 33Cdo 1416/2013.

25. Súd prvej inštancie sa bude zaoberať nielen správaním tretích osôb v predzmluvnej fáze kontraktáčného procesu, ale predovšetkým správaním samotných zmluvných strán, v celom procese uzatvárania predmetnej zmluvy (odsek 15 tohto uznesenia) a jej plnenia.

26. Ak konkrétna vada predmetného právneho úkonu nie je postihnutelná podľa ustanovenia § 49a a § 40a Občianskeho zákonníka, vychádzajúc z tvrdení v žalobe je daný dôvod subsumovať preukázaný skutkový stav pod hypotézu právnej normy regulujúcej absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Súd je povinný zaoberať sa súladnosťou právneho úkonu s dobrými mravmi v prípade, ak strana konania namieta ich nesúlad (porov. napr. rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 22/01).

27. Má teda povinnosť zaoberať sa skutočnosťami rozhodnými pre posúdenie, či určité konanie nevykazuje znaky konania v rozpore s dobrými mravmi, pričom neplatnosť pre rozpor s dobrými mravmi prichádza do úvahy len vtedy, ak ide o úkon, ktorý inak nie je v rozpore so zákonom a ani ho neobchádza. Aj tu sa prihliada ku konkrétnym okolnostiam prípadu, v súvislosti s profitovaním zo zneužitia slabšej strany (čo predpokladá dôsledné posúdenie zmluvného vzťahu strán konania a vyhodnotenie správania obidvoch zmluvných strán), využitím znevýhodňujúcich okolností, ak nešlo o prejav bežného (štandardného) konania, obvyklého pri uzatváraní prevodnej zmluvy medzi uvážlivo konajúcimi osobami, a nie sú pochybnosti, že konanie v danom mieste a čase prekročilo pravidlá slušnosti a poctivosti, a preto je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 O. z. Rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi (contra bonas mores) nemusí vyplývať iba z jeho obsahu, ale tiež z cieľa, resp. účelu, ktorý ním niektorá zo strán sleduje, pričom sú dôležité predovšetkým okolnosti, za ktorých bol právny úkon uzatvorený (porov. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 99/2009).

28. Hodnotenie dokazovania zahŕňa v sebe i vyhodnotenie unesenia dôkazného bremena, ktoré predpokladá hodnotenie každého dôkazu jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 CSP). Hodnotenie dôkazov úvahou súdu neznamená jeho ľubovôľu. Hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, má vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci, musí byť preskúmateľná v inštančnom postupe, pričom výsledky hodnotenia dôkazov podľa § 220 ods. 2 CSP musia byť súčasťou odôvodnenia rozsudku. Vyhodnotenie dôkazov z hľadiska pravdivosti predpokladá najskôr posúdenie ich hodnovernosti.

29. V odôvodnení súdneho rozhodnutia bude potrebné sa zaoberať obranou žalovanej voči nároku uplatňovaného žalobou, s uvedením argumentačného základu v čom táto nesprávnosť konkrétne spočíva.

30. Podľa § 220 ods. 2 CSP má súd prvej inštancie jasne a výstižne vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec správne posúdil. Má tiež dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočne a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania. Je potrebné uviesť, že medzi zákonom stanovené obsahové náležitosti odôvodnenia rozsudku nepatrí doslovný prepis (či kopírovanie) výpovedí strán konania alebo svedkov, vrátane prepisu doslovných otázok a odpovedí paušálne a bez kontextu.

31. Svoj právny záver súd prvej inštancie zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, vrátane žalobkyne, dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

32. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadrí skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol.

33. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

34. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.